

מסורת הש"ס

(א) [חולין פס:] (ג) [סוכה
זכר, וע"פ:] (ד) נגבים פ"ד
מ"ב (ה) [ג' שנה ג']
(ו) [שנועות ו.] (ז) [נשא
ו.] (ח) [כסף:] (ט) [חולין
פ:] (י) [גיטין ע"י:] (יא) ג'
רש"י אפי' ע"פ, ד' ר"ה
והא במתלי וכו', וי"ע
חומ' חולין ד' ר"ה יטל'
(יב) [וע"פ חומ' מנחות יז:]
ד"ה מנין 'חומ' קידוש
חז' ד' ר"ה ו'חומ' יבנות
ג' ד'ה לנעוטי 'חומ'
מכזות נא: ד"ה חמשה
'חומ' גיטין: ד' ר"ה א'
חולין 'חומ' צ"ק כ"א. ד"ה
חמשה ו'חומ' שם: ד"ה
שולח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה התורה
אמרה תער ז"ל קודם ד"ה
התורה אמרה ספר:
(ב) ד"ה ארנב"י וכו'
והלכה עוקבת הס"ד
ואח"כ מ"ה הא עוקבת
מוספת:

מוסף רש"י

עוקבת. כורמת (איוב לז
ד, עי"ש).

תוספות שאני

ה"צ רש"י דיל' גרס'ן לרבות נרב ובעצקן וישלה ויתב' עולמם משום דשילה משכן הוא ולא צריך לרביהו דאף עיקר הכחוש ביה כתיב ונב ונבעצקן אין משקין בהן את הסוטה דאף כמת דאף ויהי. ולא היה שם ארדן ולא מוכח הנחשת לברו ולא קרוב בהן כנחת טעם ולא שם כוחת ביתו טעם לה זמן קרוב כדאמר' בשש"ט' דאמר' שיש ובעמטם מגילה אכל בית עולמם הצורך לרבות שלא תאמר משכן נאמר ולא מקדש ל"ה. אינו צריך עולמם בית עולמם מה בטוטהא כדיל' שהיא ליכנס טשטותא הוגרן מקדש שאניה תרין הכותב אין כרת אל חלק הכתוב בין כרת למקדש ש'נ' בפרשה פרה אדומה (משכן פ' מספרין) א' (מקדש) (משכן) ה' טעם. א' (מקדש) ה' טעם לא כ"ש' וטשושו מקדש למשכן לרובקדא לרבעתא מושבין ל"ה. אליבא דכ"ש אל תיכף ק"ל דאמר' לא מציוו שקרף ער' פלגיתיהו גבי מיסוד הדס. ואומר' ר"ת דאך דאמר' ב"ש דאפר של אוילכל כגון אפר מרה אבל אפר עצמים מרה לא היו פרי הייני באפר של אוילכל כגון אפר מרה דאמר' פ"ק (רביע'ן) גבי פלגותא דכ"ש ר"ת הכל מודים דרך נעצ' מעבודו ימי ופאפר ימי שותא' מן מוכזי' י' ומתור לכסות ב'. וז"ה' פ"י דאפר לא היו [נעצ'ן] דאמר' ב"ש. ל"ה דמיידי באפר של אוילכל כגון אפר מרה לעצקן טוטה מביעני' אל' באפר של אוילכל. ולפי' פ"י דאמר' ה"ה' ה"ה' דאמר' מודים' לא קאי אלא אדק' נעצ'ו ולא אפפר מרה דאפר' כהר' פלגיו נעצ'ו ואריז' שאנו מיידי

אינו לרדף. לרבות בית העולמים: ומה עומא קלה. ליכנס
 בטומאת הגוף למקדש שאינה נזימה כ"ל אלא כרת לא חלק
 הכתוב בין מקדש למשכן שנאמר בפסוק פרה אדומה שני פסוקים
 כי את מקדש ה' טמא (כי) את משכן ה' טמא (במדבר יט): לא כל
 שכן. שהסווא מקדש ומשכן לבדוקה
 ולצערם מתוכן: א"כ מה ס"ל
 בקרקע שלא יביא מתוך קופתו.
 לתוך כלי ויכניס להיכל אלא
 מקרקעיתו יטול ואם אין שם יביא
 ויניח שם ואח"כ יטלו ונתקיים אשר
 יהיה ונתקיים בקרקע כדדרשין לעיל.
 (ספרי) לא תני הכי להך ברייתא
 ואומר אני מדרש שני הוא בפנים
 אמרי: פלוגתא דב"ש וז"ל
 בשמיטת חולין (דף קט) גבי כיסוי
 הדם אליבא דב"ה דאמרי אפר קרוי
 עפר דכתיב (במדבר יט) ולקחו לטמא
 מעפר שרפת הטמא וז"ל אמרי
 עפר שריפה נקרא עפר סתמא לא
 אקרי: הכל עוקב המשכן קטוב.
 וקרא ימירא הוא דהא אמרי מאמר
 יהיה דאין לרדף לתפוס משם הילכך
 למעוטי אפר אתא ולמידרש דבעינן
 דומיא דקרקע המשכן: עוקבת.
 מקפחת את עקבו מעמדו ועוקרת.
 ג' מקומות הלכה למשם מסיני בזה
 ועוקרת את הפסוק: הסורה אמרה
 צפור. לענין כסוי דהא ולא הכשיר
 דבר אחר: והלכה בכל דבר. המגדל
 נחמיס בגו' (ה' ור"ל) הורנין והסיד
 וחרסית ולבניה שכתב (ה' ור"ל) הסורה
 אמרה ספר. לענין גט כריתות:
 והלכה בכל דבר. שכתבו עליו (ה' ור"ל)
 עלה של זית על הנזיר ועל הלוח:
 (ה' ור"ל) הסורה אמרה ספר. לכל יעבור
 דתן (מיר דף נ"ג). מיר שגילת צין
 בוג צין במדבר אף שספק כל שהוא
 חייב. וא"כ אין זו עקירה אלא מוספת
 איברא עקירה היא שמלקין אותו על
 כך ואסור להכות את ישראל בזה
 שהרי אמרה תורה (דברים כה) לא
 יוסף בן יוסף. ואע"ג דבכולהו קראי
 דב"ש בשמיטת חולין (דף פס) ובגטין
 (דף פס) ובזביר (דף נ"ט) לר' ישמעאל
 לא משמע ליה קראי דוכתב לה
 המדבין מיניה לרבות כל דבר דריש
 מתגרשת בכסף כדדרשין לה התם וכן כולן אלא אהלכה למשה
 מסיני סמינן וקראי אסתמא צעלמא הוא הלכך שאר מדרשים
 ריבויין דכל התורה כולה לא חשיב להו ר' ישמעאל כהלכה עוקבת
 מקרא אלא הני תלת. ובמסכת קידושין ירושלמי (פ"א סו"ה צ"ג) מלאת משנה זו
 דר' ישמעאל אף תער נהי השלשה אלא מרעא והכי תניא התם
 התורה אמרה ספר והלכה בכל דבר המלוש התורה אמרה עפר והלכה
 בכל דבר המגדל נחמיס התורה אמרה מרעא (שמות כה) והלכה אמרה אפי'
 סול וסירה והוא נראה צעני מאד דהך דתער מוספת הוא: ואם
 איסא. דאפר נמי כשר ליחשב נמי דבזא הלכה עוקבת מקרא
 דהתורה אמרה עפר והלכה אמרה אף אפר ומשמעותיה לא משמע
 לענין כיסוי הדם: סנא ושייר. לא חשבינהו לכולהו מקומות: ש
 המטה לא בגדי גוי' והיה ציוס השעיר יגלח את כל שערו גוי'
 כל גוף ורועותיו ושוקיו וזית השעיר כל גופו תלך דלעת
 שם קיצוץ שיער הרבה למעוטי ורועותיו ושוקיו שאין מכוונם
 מעלייתא נקט: והלכה מגלה כולו דלעת. אף בתגלחת שניה קמין
 כולו. לשון לא תקיפו פאת ראשכם (ויקרא יט): מעזיר סער על
 מגלחו כגלגל שניה כגלגל ראשונה. ולא גרסין יגלחו שתיה ת
 כגלגל ראשונה מן זה. אלאמא שניה נמי דלעת דהא מנא ליה
 יאמר. מזורה הוא שורא הוא דכי קא חשיב הלכה עוקבת מקרא
 המקרא: רב אשי אמר לא מפניא. דקמין מקום כינוס שיער
 צפ"א (דף נ"ו) רבי ישמעאל שימש את רבי מנחם בן הקנה שהיה
 שהיה דורש כל התורה בריבוי ומיעוטי. וכבר פירשתי כל משמעות

בו ולפי זה אתי שפיר הכא דמיבעי ליה לענין סוטה בכל מיני אפר: בגי' מקומות התורה עוקבת את המקרא פ"ה עוקבת מקפת את עקבו והעמדתו ואישלונתו" בלש"ן: התורה אמרה בעפר לענין כיסוי ולא הכשר דבר אחו והלכה בכל דבר המגדל צמחים הגיר והגור וסיד וחרס ולבינה שנכתשה. התורה אמרה ספר לענין כריתות ולא ד"א והלכה בכל דבר שאפי' כתבו על העלה

היה מביא פרק שני סוטה

פז.

כו א מ״י פ״ד מהל'
 שחטת הליא סמג
 עשן סד טו״ע יו״ד ס״
 כח סעי׳ כג:
כז ב מ״י פ״ה מהל'
 מירות הליא:
כח ג מ״י פ״ד מהל'
 גירושין הליא ז ג
 סמג עשן טו״ע אה״ע
 ס״ קד סעי׳ א ז:
כט ד מ״י פ״ה מהל'
 טומאת צרעת הליא
 סמג עשן רלו רלו:
ל ה מ״י שס הליא:

תורה אור השלם

1. ואיש איש מבני ישראל וזמן הגדול הזה בחרם אשר עשה ה' אל ישראל ויהי את שוף אשר יאכל ושקע את זמנו ובקשרו בצפר: ויקראו יו ויהי: 2. כל ימיו גדר נדון תשר עד יעבר על ראשו עד מלאת הימים אשר ילך קדש יהיה גדול פרע שער ראשו: במכבד ו ה 3. כי יקח איש אשה ובעלה ויהיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא חן בעיניו דבר וכתב לה ספר חרותו ונתן בידה ושלחה מביתו: 4. ודברים כו 1. והיה ביום השביעי יגלה את כל שפרו את רצונו ואות זקנו ואת גבה עינו ואת כל שפרו את יגלו וכבש את בגדיו ויחן את בשרו בימים טובה: ויקראו יו ויהי:

תום' שאנץ (המשך)

של ויה ועל הגייר ועל
הלוח כשר. התורה ואשר
לעול על יצבור על ראשו
והלכה בכל דבר כדתיא
ויה שגלח בין בוגן בין
בתירא וספסוף כל שהוא
חיוב כל הני 'ק' קמומות
היה עוקר ועקב ויה וקשה
בקנטרס וכן נזיר אי
היה עקרי ואשר עקרה
היה שמלקין אתה על
כן ואסור להכות ישראל
על זנום שהיו אמרי
תורה על יסיון פן יסיר.
ואת' נא קאמר עקבת
אנן דרש' את כל חולה
בכלל ופרט דבכולהו איכא
וביה דקריא בניאן ובניו
רובימי היום אמרין קאמר
עקבת אתה מקרא נפק'
להו. ור"ל סדוריהו לה
ל' שמעאל דמלכו ויה
ברפון אישטרכו להו
כדמרפ' אתם קרא דרובת
דמרב' מינה דרובת
כל דבר אישטרכיהו לה
למרש כתיבית מתורשת
ואתה מתורשת בכסך וכן

כך... אלה ה"ל"ם הם חוקר
אסמכתא בעלמא היילך
שאר מדרשים ריבויין דכל
התורה כולה אל חשיב להו
י' ישמעאל בהלכה עולקת
מקרא כי אלו הם הג'
כ"ה י"ב באור... ועוד
פ"ה י' בירושלמי דמסכת
קידושין מביית משנה דר'
ישמעאל אל תרן מן ה'
אלו מרצע דהכי תני
התם התורה אמרה מרצע
והלכה אמרה פ' וסויה
ומכאן מבתי ס' רביא'
בעיני דהך דתער תוספת
וא"ת ל"ה: תנא ושירי
הוא אמאי לא פריך להו
בג' קתני כדפריך בפ"ק
קידושין בג' ד' מנעיקין
ל' ח' ר' ראשון ב' ראשון

לרבות נוב וגבעון שי"ה ובית עולמים. רס"י גורם להציג קרקע בית עולמים ושיצג הגירסא שלה נוב וגבעון משום דנוב וגבעון אין משקין בהן סתוּטוּט משום דהויא מנחת ייחד שאין קבוע לה זמן וימיה ששיצגה משום קושא וזו דילמא קצבר איסי בן יהודה כרבי יהודה דאמר דפרק תבא דשחיטת קדשים (ובאים ד' ק"א). כל שהנצור והיחיד מקריבין בזהל מועד שבחדר מקריבין בזהל מועד שבגלגל ואין חילוק ייחיד אלא כמנו שבאש גגו והשאת הוצרך לרבות נוב וגבעון משום דמהו הוו:

א דבית שמאי לא ובית העולמים. מקשינן חמאי
מצינו אפר שקרוי אינטרין לרבות בית

העולמים והאמר בפ"ג לשזצות
(דף טו:) למשכן אקרי מקדש ומקדש
אקרי משכן ואי לא הוה כמיז אלא
(כי) אה משכן ה' טמא הוה נמי מקדש
בכלל אהל נמי נומא הכי ובריש
מסכת עירובין (דף פג:) דנפקא לן
שלמים ששטון קודם שפחמו דלמות
ההיכל פולוה במקדש משום דמקדש
אקרי משכן ואע"ג דושטו פתח
אהל מועד במשכן כמיז ולפי גירסת
הספר הזה אמי שפיר דהוי מזי למימר
עיקר ריבויא לא הוה צריך אלא משום
נז וגזעון וצית עולמים נקט אנז
שיטפיה אהל ר"י פירש האי דליצטריך
אהל לרבות צית עולמים משום דכתיב
קרקע משמע היכל דליצא קרקע
לאפקוק צית העולמים דהוא ריפיה
ולא מסתברא משום דמריבויא
דקרקע מרבינן צית העולמים דאי
לא הוה כמיז קרקע לא הוה צית
העולמים בכלל ולפירושו לא הוה
צריך למיכתב קרקע כלל ועוד קשיא
מפ' טרף בקלפי (יומא דף מה.) דמיימי
ברייתא אלא ארס לא יהיה אהל מועד
אין לי אלא אהל מועד שגמדיה שילה
וצית העולמים מניין אלא דשילה לא
הוה בכלל אהל מועד וכן צית
העולמים ובפ"ק לעירובין (דף ג.)
אמר רבית העולמים הוה בכלל אהל
מועד ושטו פתח אהל מועד הואיל
ומקדש איקרי משכן וכן בפרק הוילא
לו (יומא דף נג.) רב ששת אמר אין לי
אלא אהל מועד שגמדיה שילה וצית

עולמים מנין ת"ל וכושהי: **ואם** איתא לר'חשבב נמי הא. תימה
היכי מצי למיפשט מדר' ישמעאל והא סבירא ליה כתיב שמאי דאפר
לא איקרי עפר ואליצא דכתיב שמאי לא קמיבעי' ליה אלל אליביה דכ"ה
א"כ ה"נ אפר בכלל משמעותא דעפר משום דהכא בקרקע כתיב:
תנא ושייר. ואי קשאי היכי מצי למימר תנא ושייר והא שלשה קתני
ואמר בפ"ק דקידושין (דף נז:) גבי הענקה וכי תימא הכא נמי
תנא ושייר והא ארבעה קתני וגראה דהתם דוקא כיון דנחת למניינא
דדוקא הוא משום דקתני בסיפא ואי אתא יכול לומר ארבעה בחד מהן
וכ' ואם איתא דמיתת האב נמי מוציאה היה יכול לומר ארבעה באשש:
מאי

זן דהא לרבי ישמעאל ^י עפר לאו ממשמעויה ממש נפלא היה
מאורע. בתגלחת שניה שהוא לר' שני תגלחות דכתיב וכתבם
 תגלחת ראשונה לא כתב כלל ופרט אלף את כל שערו סתם דמשמע
 תגלחת שניה כחוב בכלל ופרט דמשמע מקום כיוס שיער שיהא
 וראה למעוטי בית השחי: **שיער הרגלים**. דלוחו מקום ולישנא
 ומגלח כל גופו: **דרסן**. במסכת נגעים ^(מ"ד מ"ב) : להקיא. לגלחו
 ופרט. ובתגלחת ראשונה קאי: ה"ג וקטני צפ"ה וזיוס **השעיר**
 חת וכו' דלאו אקרא קאי אלף לשון המשנה ומגלחו תגלחת שניה
 בתגלחת ראשונה מעביר תער על כל בשרו: **אמר רב נחמן בר**
יון ספר תער עפר דכתיב צהדיא והלכה עוקבת ^י מוספת על
 וראה: **דדריש**. כל התורה כולה בכלל ופרט דלאמרין בשבועות
 דש את כל התורה בכללי ופרטי ור"ע שימש את נחום אש גס וז'
 כלל ופרט וריבוי ומיעוט וחילוקן במס' סוכה צפ"ה ^(דף ט: י:) :
 חלכות

דאי אתה יכול לומר ד' באחד מהם ופר' וניתני נמי מיתת האב וכי תימא תנא ושייר והא ד' קתני ודהתם היינו טעמא משום דק' ואי אתה יכול לומר ד' באחד מהם מ"ה פריך ליה והא ד' קתני אבל דפרך במכות תנא ח' לאיני קתני ואת אמרת תנא ושייר ח"נ הוה ליה למפרך הכא היינו משום ד